

REBELL

★ RØD UNGDOMS BLAD NR1 2011

TEMA:
ARBEIDERMAKT

UNDERCOVER BOSS:

FOLK MÅ FÅ VELGE SIN EGEN SJEF

SOSIALE BEVEGELSER, KOOPERATIVER OG OPPRØR I LATIN-AMERIKA:

¡EL PUEBLO UNIDO!

YRKESERFARING OG NY PLATE:

GATAS PARLAMENT

DU HAR SPARKEN!

Donald Trump, Jens Stoltenberg og Ola Borten Moe har for mye makt. Noen må gjøre noe med det.

DONALD TRUMP er mest kjent som businessmann og programleder for «The Apprentice». Nå er han også et av navnene som kan bli republikanernes motkandidat til Barack Obama.

Donald Trump styrer allerede over en hel del ansatte og store deler av den amerikanske økonomien (Miss Universe inkludert). Nå ønsker han å styre over hele den amerikanske befolkningen og politikken også.

Det er et problem at for mye makt ligger i for få hender. Utviklingen burde gå motsatt vei av at Donald Trump skal få flere undersåtter.

FOLK BURDE STYRE ØKONOMIEN, ikke omvendt. Det er fornuftig. I TV-programmet Undercover Boss, får vi både eksempler og argumenter på løpende bånd for hvorfor arbeiderne burde styre. Programmet har fått selv professorer på Handelshøyskolen BI til å spørre «Hvem skaper verdiene i din organisasjon? Er det lederne eller medarbeiderne?» og til å stille spørsmål ved ansattes makt over egen arbeidshverdag og mulighet for innflytelse høyere opp i systemet.

Det er mulig. Ofte ser vesten på seg selv som et demokratisk unntak i en ellers usivilisert verden. Sør-Amerika er kanskje den delen av verden hvor man har sett flest eksempler på forskjellige former for arbeiderstyre og deltakende demokrati. I Porto Alegre i Brasil, har det blitt gjennomført deltakende budsjettering hvor byens innbyggere har fått være med å bestemme hvordan byens

penger skal brukes.

Afrika og Midt-Østen er de områdene i verden hvor vi i dag ser de sterkeste opprørene. Og på grunn av demokratiske folkelige bevegelser har flere diktatorer blitt tvunget til å gå av. Dette har fått Jens Stoltenberg til å hylle revolusjoners historiske kraft, i frykt for å bli sittende utrygt selv?

Oljeminister og Senterparti-nestleder Ola Borten Moe blander derimot demokratiets utviklingsvennlige pådrivere med sin egen konservative og utviklingsfiendtlige fremmedfrykt. Han har nemlig sagt til avisa Klassekampen at dette har gitt ham rett i at «Vi har ingenting å lære av arabisk kultur når det gjelder demokrati og menneskerettigheter.» Som om det var Senterpartiet som satte i gang opprøret i Tunisia...

VI MÅ TA ALL UTVIKLINGA fra Ola Borten Moe, Jens Stoltenberg og Donald Trump.

Første skritt mot en mer demokratisk og bedre verden bør være å la arbeidere velge sin egen sjef. Vi veit at kapitalismen ikke vil rakne av noen få arbeiderstyrte bedrifter aleine, men det å kunne velge sin egen sjef og dermed ha den avgjørende makta over bedriftens daglige drift vil være et stort demokratisk framskritt for de som får muligheten.

La oss dessuten heller tenke litt større enn noen få tilfeller: Vil noen i det hele tatt ha interesse av å være kapitalister lenger hvis dette skal gjelde for hele samfunnet? Talkin' bout a revolution? Vi må kaste toppfolk med for mye makt. Donald Trump, du har sparken!

Fredrik

REBELL

REDAKTØR

Fredrik V. Sand

REDAKSJONEN

Anja Rolland

Brage Aronsen

Mari Røsjø

Rolf Solheim

Øydis Rake Hegg

LAYOUT

Rolf Solheim

FORSIDEFOTO

Øydis Rake Hegg

UTGITT AV

Rødts

ungdomsorganisasjon

Osterhausgt. 27

0183 Oslo

22 98 90 70

ru@sosialisme.no

www.sosialisme.no

UNDERCOVER BOSS

Fra programmet: «Hver dag må norske toppledere ta tøffe beslutninger som får følger for de ansatte. (...) Noen modige ledere er villige til å gå ekstra langt for å gjøre bedriften bedre.» Hvor langt er de egentlig villige til å gå? Rebell har sett på Undercover Boss Norge.

– Vi har veldig mange dyktige mennesker rundt om i organisasjonen vår. De trenger å komme på samme banehalvdel som oss. Slik at de kan få lov til å komme ut med sine meninger.

Tor Linge, Formatdirektør i Rimi.

– Jeg tenkte på det når jeg var der nede, at alle som jobber i ledelsen på Norwegian burde vært utplassert sånn som det der, og gjøre noe sånt for å treffe folk og gjøre jobben fysisk og ja, se hva som egentlig skjer.

Hans Petter Aanby, Direktør for IT og forretningsutvikling i Norwegian.

Om fritidsklubber: – Utfordringa er jo at dette er ikke et lovpålagt tilbud. Dette er et tilbud som kanskje står i faresonen noen ganger når en er ute med sparekniven. Og det tenker jeg, at jeg har fått et blikk for det tilbudet her som gjør at jeg ser betydningen og viktigheten av det. Og det er lurt å ha med seg når en skal ut i neste kuttprosess.

Unni Skaar, Rådmann i Sarpsborg kommune.

– Samtidig så ser jeg at det er jo der ute som de vet best hvordan de skal løse utfordringene.

Unni Skaar, Rådmann i Sarpsborg kommune.

– Æ har en forankring no i virkelighetens verden.

Ola H. Strand, Administrerende Direktør i Coop Norge SA.

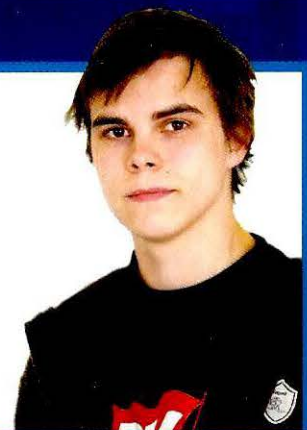
– Mitt forslag til konsernledelsen, det er at vi minimum to dager i året, hver av oss, jobber på golv.

Leif Johan Øverland, Konserndirektør i Fjord 1.

– Her sier topplederne rett ut det vi alltid har sagt: Folk veit best. De som rammes av beslutninger og de som driver produksjonen rundt, er også de som er best i stand til å styre. I Undercover Boss er det aldri slik at de som jobber der får kontrollen. De får kun mindre gaver og innimellom små forfremmelser. Det å sende ledelsen på golv er en omvei. Folk må få velge sin egen sjef og kaste ubrukelige politikere. Det er kun en ting som hjelper, det er sosialistisk folkestyre.

Audun Ulvsønn Nyheim, faglig ansvarlig i Rød Ungdom.

MYTHBUSTERS

«Å FAGORGANISERE SEG ER NOE MAN DREIV MED PÅ 50-TALLET!»

25% av alle lønnstakere er organisert i LO. Medlemstallet har aldri vært høyere enn nå. 115.000 under 30 år er organisert i LO. Når du er organisert og blir pålagt andre oppgaver enn det som er avtalt, ikke får utbetalt lønn, blir usaklig oppsagt eller har andre problemer med arbeidsgiveren, kan du få hjelp av din arbeidstakerorganisasjon. Det er hverken uvanlig eller uklokt å fagorganisere seg i 2011. **MYTH BUSTED!**

«INGEN VITS I Å ORGANISERE SEG HVIS MAN BARE JOBBER DELTID»

Det er bare hvis du fagorganiserer deg og får tariffavtale at du har krav på natt- og helgetillegg. Uten tariffavtale har du bare rett til fri med lønn på 1. og 17. mai, med tariff har du rett til fri med lønn på alle «røde» dager. Mye av det du kan oppnå gjennom å fagorganisere deg er altså ting som kan være ekstra viktig for folk som jobber deltid. **MYTH BUSTED!**

«SJEFEN MIN HAR LOV TIL Å VÆRE SÅ KJIP SOM HAN VIL»

Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold på jobben. Det bør du gjøre hvis du opplever problemer på din arbeidsplass. Hvis du er fagorganisert og det er en tillitsvalgt på din arbeidsplass kan du ta kontakt med vedkommende, hvis ikke kan du ta kontakt med Arbeidstilsynet. Dette kan du også gjøre anonymt. De kan besøke arbeidsplassen, gjøre undersøkelser og komme med pålegg til arbeidsgiver. Så sjøl om mange sjefer oppfører seg kjipt, er det altså i det minste en risiko for at det kan straffe seg for dem. **MYTH BUSTED!**

«ARBEIDERPARTIET ER ET ARBEIDERPARTI»

«Vi beklager at Regjeringen har valgt å innføre EUs tjenestedirektiv i Norge.» Dette vedtok LO på sin forrige kongress, som en reaksjon på at Arbeiderpartiet sto i spissen for å ta

tjenestedirektivet, et direktiv som vil føre til dårligere vilkår for norske arbeidere, inn i EØS-avtalen. Arbeiderpartiet ved fornyingsminister Rigmor Aasrud har også lagt sekstimersdagen død, en arbeidstidsreform som kan gjøre underverker for retten til heltidsarbeid og likelønn, forsøk viste at sekstimersdag «faktisk kan bidra til å utsette pensjonsalderen, men først og fremst at den er bra for trivsel og helse.» Arbeiderpartiet het inntil nylig Det Norske Arbeiderparti, men fjernet på sist landsmøte «Det norske» fra partinavnet. Mye tyder på at det er den andre delen av navnet som er mest villedende.

MYTH BUSTED!

«HVIS MAN VIL HA ARBEIDERSTYRTE BEDRIFTER ER DET BARE Å STARTE EN»

Når Heismontørenes fagforening kjøpte bedriften Nor Heis Oslo som var en av svært få norske bedrifter som har hatt en fagforening som eier, ville ingen banker ta i bedriften med ildtang. Handelsbanken sa at de ikke ville låne ut penger til slike foretak av politiske grunner. De fikk låne penger av Landsbanken, som den gang var tilknyttet LO, men vilkåra var mye strengere enn for vanlige bedrifter. Problemene med finansiering gjorde at bedriften kom under et voldsomt press som var medvirkende til at de ikke kunne drive i lengden. **MYTH BUSTED!**

«SJEFEN HAR RETT TIL Å NEKTE OSS Å VÆRE MED Å BESTEMME»

I bedrifter som jevnlig sysselsetter minst 50 arbeidstakere skal arbeidsgiver informere om og drøfte spørsmål av betydning for arbeidstakernes arbeidsforhold med de tillitsvalgte. Alle selskaper med flere enn 30 ansatte har krav på representasjon i styret på mellom ett styremedlem og en tredel av styrets medlemmer. Noen rettigheter eksisterer altså, men de gjelder ikke for små bedrifter. Man kan også stille spørsmål om hvor mye man er med å bestemme hvis man er konsekvent i mindretall.

MYTH PLAUSIBLE!

TVUNGET TIL TIDLIGPENSJON: Lone Lunemann Jørgensen (22) er leder i Stord Rød Ungdom, førstekandidat på Rødt Stords kommunevalgsliste, jobber dessuten som tømrerlærling. «Sjefen trenger profitten av arbeidet jeg gjør, og derfor blir vi tvunget til å arbeide raskere. Det fører til at vi blir overarbeida, lettere skadd, og må pensjonere oss tidligere.»

LITE Å SI PÅ JOBB: Morten Haugland Almås (18) er nestleder i Stord Rød Ungdom og står på åttende plass på kommunevalglista til Rødt på Stord. Han går på service- og samferdselslinja, og er i den sammenheng utplassert på Kiwi. «Fordi jeg er ung og nyansatt hender det ofte at jeg blir utnyttet. Jeg har utrolig lite å si over min egen arbeidsdag, og får ikke en gang være med å bestemme hvilke skift jeg skal jobbe.»

MISTET LÆRLINGPlassen: Linn Mjelstad (18) står på andreplass på kommunevalglista til Rødt Osterøy og er styremedlem i Bergen Rød Ungdom. I tillegg er hun elektrolærling. «Jeg mistet først lærlingplassen min fordi bedriftslederen fant det mer lønnsomt å produsere i et annet land. Heldigvis fikk jeg en ny jobb, men dessverre er ikke alle like heldige som meg. Dette viser at den private eiendomsretten er urettferdig for arbeidere.»

GATAS PARLAMENT. BEST I ARBEIDERKLASSEN?

Disse gutta kan ikke annet enn å le av sekstimers arbeidsdag og jobber både i streik og på 1.mai. Slapp av, det er bare Elling, Jester og Don Martin fra Gatas Parlament.

Detta skal handle litt om arbeid, siden det nærmer seg 1.mai. Hva har dere jobba med bortsett fra å være Gatas Parlament?

Don Martin: Jeg har jobba en del i oppvasken, og vært servitor. Dessuten har jeg drevet to platesjapper. Og jeg har hatt den jobben som kommer etter politiker på «mest dritt av alle yrker»-lista. Telefonsupport.

Jester: Jeg har vært telefonselger.

DM: Det er faktisk verre.

Elling: Jeg har vært telefonselger jeg også. Og jeg har jobba i postverket og barnehage. Nå leser jeg inn lydbøker for Norsk Lyd og Blindeskriftbibliotek.

DM: På mange måter kan man si at vi er et mye mer arbeiderklasseband enn det folk kanskje tror.

Har dere noen gang hatt en 1.mai hvor dere ikke har jobba? Dere spiller jo alltid konsert.

DM: Ja, det må jo ha vært fra 1992 og bakover. (Gatas Parlament ble stifta i 1993 red.anm.)

E: Sånn er det med slike arbeiderhøytider, og streik og sånt. De periodene vi jobber mest er de periodene andre folk ikke jobber og hvor det gjerne, på venstresida, blir ansett som litt tvisomt å jobbe. For eksempel under streiker.

Er dere fagorganiserte sjøl?

E: For musikere er det ikke egentlig fagforening på den tradisjonelle måten. Altså det eksisterer jo et LO-forbund.

DM: Ja, vi er med i Musikernes Fellesorganisasjon. Men det er litt vanskelig med organisering og kollektiv

framgang i slike yrker hvor mange er hypp på å få det til. Når det ikke er noen faste ansatte i Dagbladet eller P3, så er det fordi det er så mange som er hypp på å gjøre hva som helst for den jobben. Hvis de kaster ut en, så står det 10 andre som er klare til å ta plassen.

4 måneder har gått av 2011, og dere har gjort masse forskjellig. Gitt ut gateplate, vært med på MGP, et medlem har gått ut, et medlem har kommet inn – dette høres ikke akkurat ut som en sekstimers arbeidsdag. Hvordan er en vanlig dag i Gatas Parlament?

E: La meg si det sånn at «Jobbe litt mindre, tjene litt mer» har sprunget ut av et behov. Men det er ganske langt til vi klarer å realisere det behovet.

J: Det nærmeste vi har kommet en vanlig arbeidsdag var da vi lagde låtene til Apokalypto-plata. Da møttes vi hos meg mandag morgen, leste aviser og bestemte hva vi skulle lage låt om, og så lagde jeg musikk, og de skreiv tekst. Vi spilte det inn i lopet av mandagen, miksa det på tirsdag, og så ble låta spilt på P3 på onsdag.

DM: Hvis du skal være musiker i Norge, må du like å jobbe mye, men når jeg jobber jævla mye så er det hvordan jeg velger å bruke min egen dag, sant. Jeg syns flere arbeidere skal ha mer av sin egen dag enn det de har.

La oss hoppe til plata

DM: Hvilken av dem? Vi har jo akkurat sluppet et album.

Men skal dere ikke slippe et til? Snakk litt om begge to da.

J: Gateplata er en «mellom to album»-plate. Med de låtene som er så fete at de ikke får lov til å ligge i skuffen lengre.

DM: Dessuten var vi godt til å gi noe tilbake for Melodi Grand Prix, hvor vi tvang folk, ikke minst Rod Ungdommere, til ikke bare å se på MGP, men også til å bruke av sine egne sårt opptjente penger til å stemme på oss. Derfor har vi også lagt ut skiva gratis på nettsida.

Hva med neste plata da, hvem skal gjeste den, nå som Jester er fullverdig medlem?

E: Det er en samisk rapper som heter SlinCraze fra utenfor Kautokeino. Og rOIFa, også fra sameland. Også er det...

DM: Immortal Technique, vår gode venn Promoe og en cubansk rapper som heter El Tipo Este. Tumi fra Sor-Afrika, Kevin fra Warlocks, og Breaknecks. Og vi har med Craig G fra Juice Crew, et av tidenes mest legendariske hiphop-crews.

J: Og en kar vi er sykt fan av, som heter Aslak.

Når kommer egentlig plata ut?

E: Det kommer an på hvor lenge dette intervjuet varer.

DM: Vi begynner å slippe låter nå snart. Det er bare å følge med på sida vår, gatasp.no. Og vi kommer til å slippe et par jævla fete videoer også.

E: Jeg skal på Rod Ungdoms sommerleir og holde innledning jeg.

J: Ja, blei det forresten noe av de konsertplanene?

DM: Ja, vi skal vel spille på sommerleir? Nå har Rod Ungdom i så mange år ikke spurt oss på forhånd og skrevet oss opp på plakaten, så nå har vi begynt en omvendt strategi. Vi kommer selvom vi ikke står på plakaten og bare forventer at vi får spille.

E: det er litt skummelt å si det da, nå tar de det kanskje seriøst.

DM: Ja, jeg trekker det tilbake.

E: Men si det sånn da: Nå har jo Gatas lagd politisk musikk i 18 år, og det som kanskje er det stodigste elementet i det, det er forholdet til Rod Ungdom. Vi har gjennom alle de årene prøvd å være RU sitt band.

Gatas Parlaments Gateplate ligger ute til gratis nedlastning på gatasp.no og kan kjøpes på CD i Rod Ungdoms nettbutikk på palestinasjerf.no. Gatas Parlaments nye album kommer ut 23. mai.

Tekst: Nora Gangflot
Foto: Ole Mjelstad

Tror du at mer arbeidermakt er umulig? Rebell gir deg en liten reiseguide som viser at det finnes både store og små bedrifter i alle slags sektorer i hele verden som er drevet, styrt og eid av de som jobber der.

Mye mer

DEMOKRATI

BERKELEY FREE CLINIC

Arbeiderstyrt klinikk som tilbyr gratis medisinsk pleie og tannpleie i California, USA. Over 100 frivillige.

MONDRAGON CORPORACION COOPERATIVA (MCC)

Baskerlands største konsern. En sammenslutning som innebærer blant annet over 100 kooperativer innenfor utdanning og forskning, produksjon av bildeler og dagligvarehandel og finansvirksomhet. 103 731 ansatte. Arbeidermedlemmene i generalforsamlingene er bedriftenes høyeste organ.

KANTEGA

IT-konsultentselskap i Trondheim. Arbeidereid fra 2003. 40 ansatte. Lik fordeling av makt og merverdi. Direktøren og styreflertallet er valgt av de ansatte.

ALCASA

Statlig eid aluminiumprodusent i Venezuela. 9000 ansatte. Arbeiderne velger lederne, deltar i budsjettprosessen og er involvert i tekniske spørsmål knytta til produksjonen.

HOTEL BAUEN

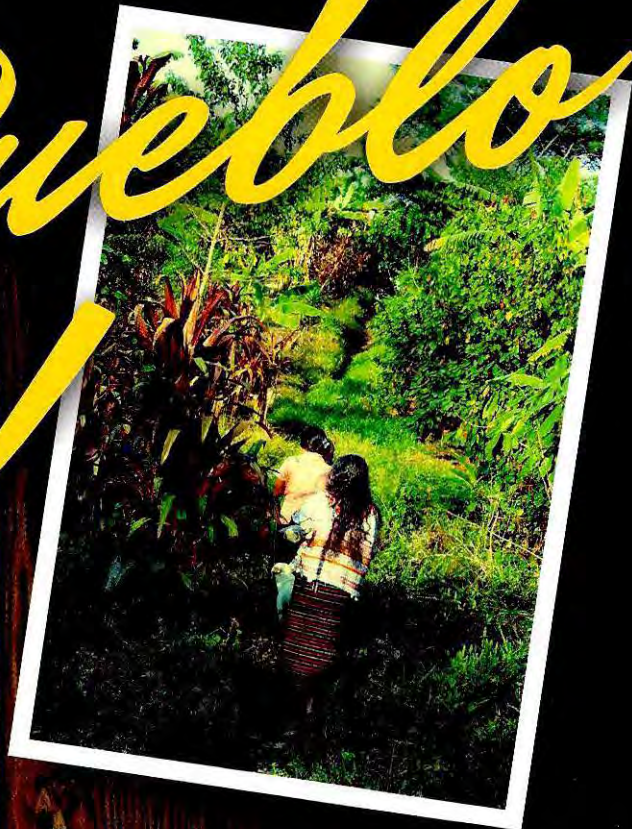
Hotell i Argentina. 150 ansatte. Stengt i 2001, okkupert og gjenåpnet av hotellets ansatte i 2003. Som et svar på den økonomiske krisa i Argentina okkuperte mange arbeidere lokalene til bedriftene som var gått konkurs. I 2005 var det om lag 200 arbeidereide bedrifter i Argentina og omtrent 15.000 argentinere jobbet i slike bedrifter.

INDIAN COFFEE HOUSE

Verdens største samvirkelag. En kjede av arbeiderstyrte restauranter i India. Gjenoppstartet av de ansatte i 1957 under ledelsen av kommunister etter nedleggelse noen år tidligere. Består av nærmere 400 avdelinger. Drives av 13 avdelinger styrt av administrasjonskomiteer valgt av de ansatte.

iEt samla folk!:

iEl Pueblo Unido!

I Latin-Amerika finner vi mange gode eksempler på at forandring nedenfra nytter og hvordan samvirker er bra for både kvinner og bønder.

I januar 2009 samlet 130.000 mennesker seg i Belem, Brasil. For femte gang ble Verdens Sosiale Forum arrangert i Latin-Amerika, under banneret «En annen verden er mulig».

Alle var der fordi de mente at arbeidere, studenter, barn og urbefolkningers rettigheter var verdt å samles for. Alle universitetene i byene rundt var stengt uken konferansen pågikk, slik at studentene kunne delta og lokalene kunne brukes til konferansen. Tusenvis reiste fra andre byer i Brasil, samt fra naboland, og på det største møtet på konferansen samlet 9 av Sør-Amerikas presidenter seg for å diskutere.

Det ble sagt av den norske delegasjonen at man burde sende høyresiden på studietur til et latinamerikansk land. Begrunnet med at det er umulig å reise dit uten å få lyst til å gå ut i gatene og demonstrere sammen med fagforeningene, arbeiderne,

bøndene og urbefolkning som krever retten til jord.

Det er ikke engasjementet eller redsel for å kreve sine rettigheter som er problemet for urbefolkningen og bøndene på dette kontinentet. Selv om kontinentet historisk er revolusjonært, og mange av statslederne er elsket av de fattige og hatet av de rike, er det vanskelig å skulle få et verdig arbeidsforhold som bonde, når jorden du jobber på er eid av et stort internasjonalt selskap.

Frihandel som utnytter

I 1994 trådte verdens største regionale frihandelsavtale i geografisk omfang i kraft, mellom USA, Canada og Mexico. North American Free Trade Agreement (NAFTA) er en modell for mange av dagens frihandelsavtaler.

Etter inntredelsen av NAFTA har arbeidsledigheten økt i alle landene og

lønningene til meksikanske arbeidere har sunket med omtrent 20 prosent. Grunnvann og lokalsamfunn i Mexico har blitt forurenset av alle fabrikkene som jobber for billig eksport til USA og Canada. NAFTA har også gitt sitt utslag på Maquila-industrien, produksjon av klær. Lange arbeidsdager, dårlig lønn og arbeidsskader etter å ha blitt utsatt for kjemikalier er noe av det som industrien har blitt kraftig kritisert for. Etter NAFTA kunne industrien importere utstyr og produsere billig i Mexico for så å sende tekstilene tollfritt over til USA der klærne får sydd på seg et merke og blir solgt dyrt over hele verden.

Kooperativ = samarbeid

Gjennom å organisere seg i kooperativer, kan bøndene ta over litt av kontrollen over sin egen arbeidsdag, arbeidsforhold og økonomi. Gjennom organisasjoner som CIPRES i Nicaragua og Kab'awil i

Elin Volder Ruttle

Bente Volder

Guatemala kan norske bistandsmidler komme kampen for arbeiderrettigheter til gode.

Kab'awil og CIPRES jobber med organisering av og støtte til kooperativer. Når spanjolene kom til kontinentet tok de over alle jordressursene fra blant andre Maya-indianerne i Guatemala og Nicaragua. I begynnelsen av det 20. århundre kom utenlandske selskaper, som den amerikanske giganten United Fruit Company inn, kjøpte opp jorden og begynte produksjon. Kab'awil og CIPRES ønsker at jorden skal gå tilbake til urbefolkningen og Maya-indianerne. De organiserer og samler jordløse småbønder og hjelper dem å ta opp lån for å kjøpe jord. Familiene går sammen og jobber sammen for å betale ned gjelden og står igjen som eiere av jorden. Per dags dato organiserer Kab'awil ca. 3000 familier og på flere fincaer (plantasjer) og mindre gårder i Guatemala. CIPRES har jobbet siden 1980-tallet og støtter 130 kooperativer i Nicaragua.

Bønder som er organisert i kooperativer får bedre tilgang på lokale og nasjonale markeder, landbruksteknisk opplæring og opplæring i hvordan å markedsføre sine produkter. CIPRES kooperativer gikk sammen og grunnla den nasjonale bondeorganisasjonen i 2007 – Federación de Cooperativas para el Desarrollo (FECODESA). FECODESA arbeider for å styrke

bøndenes innflytelse og bidrar til finne samarbeidspartnere i andre land slik at produktene kan eksporteres. Utviklingsfondet i Norge har blant annet CIPRES som en samarbeidspartner.

Elin Volder Ruttle, landbruksøkolog og medlem av arbeidsutvalget i Rødt, har skrevet master om blant annet tre bondekooperativer i Nicaragua.

– Det som er målet er jo å samle så mange at man kan være et så stort kooperativ at man kan selge varene sine selv, uten å måtte bruke mellomledd, sier Ruttle.

– Hvis man kutter ut mellomleddene blir det en større andel til bøndene. Her kan norske bistandsprosjekter spille en rolle, blant annet i å støtte organisasjoner som organiserer bøndene, men også i forhold til utdanning. For å komme på banen som en seriøs aktør og bli mer økonomisk stabil må man kunne lese og skrive. Det er grunnleggende. Når man ser på hvilke land som har utryddet analfabetismen, ser man også at det er mindre fattigdom, fortsetter Rødt-politikeren.

– I Nicaragua er det også mange bønder som ønsker å få fokus på bruken av sprøytemidler i fruktproduksjonen. Det er mange som har blitt syke eller fått syke barn etter å ha håndtert sprøytemidler uten beskyttelse. Som et resultat av frihandel, blir billige sprøytemidler dumpet i fattige land og brukt uten tilstrekkelig beskyttelse for

å gjøre produksjonen billigere, sier Elin Volder Ruttle.

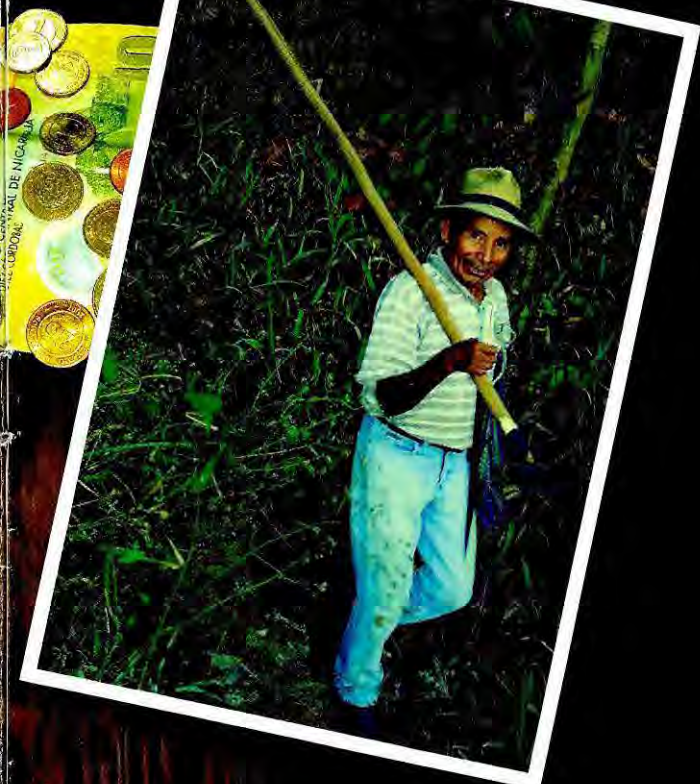
Kvinnebanken

Bente Volder har bodd i Venezuela og laget film om Kvinnebanken.

– Kvinnebanken er et statlig initiativ for kvinner i Venezuela, slik at de kan ta opp mikrokreditt. Med dette lånet kan de starte en bedrift eller sette i gang produksjon til salg. I tillegg til lånet kan kvinnene få yrkesopplæring og kursing i hvordan å drive en bedrift. Kvinnene bygger også nettverk der de støtter hverandre, og ser til at alle får nedbetalt lånene sine. Hvis det for eksempel er en kvinne som lager mat og en som driver en butikk, så kjøper man råvarene fra hverandre, forteller Volder.

– Kvinnene får også muligheten til å gå på kveldsskole for å lære å lese og skrive. Dette er et samarbeid mellom regjeringen, Kvinnebanken og FN's utviklingsfond for å utrydde analfabetisme. For at kvinner skal kunne bli aktive samfunnsborgere må de komme ut av fattigdommen og kunne lese og skrive, fortsetter Volder.

– En kvinne fikk sitt første lån og startet opp en liten butikk, butikken ble arbeidsplass for hennes barn og familie. Hun fikk betalt ned lånet og fikk yrkesopplæring slik at hun kunne sy for å produsere klær. Tok opp et nytt lån og dannet et kvinnekooperativ av kvinner som sydde på oppdrag fra kommunen.

Eksempelvis skoleuniformer. Dette kooperativet består nå av ca. 35-40 kvinner, og er et godt eksempel på hvordan et slik ordning kan generere mange arbeidsplasser der kvinnene er sin egen sjef, sier Bente Volder.

Opprør på grasrota

Som en motbevegelse til NAFTA ble zapatistgeriljaen i Chiapas i Mexico født 1. januar 1994, samtidig som NAFTA-avtalen trådte i kraft. Zapatistene jobber for bønder og urbefolkning, og at alle skal ha rett til arbeid, utdanning og helsetjenester. De har opprettet selvstyre i landsbyene som de har tatt kontroll over. De startet med et væpna opprør som varte i 12 dager under banneret «¡YA BASTA!» - nok er nok, men etter det har zapatistene ført kampene sine på andre måter. I dag er zapatistene en grasrotorganisasjon som ønsker å bygge opp Mexico fra bunnen basert på like rettigheter og sjølstyre. De mener at det trengs en ny handelspolitikk, og jobber for å etablere et nettverk av organisasjoner og fagforeninger som kjemper for en felles sak. Slagordet til zapatistene idag er «¡Zapata Vive! ¡La Lucha Sigue!» Zapata leve, kampen fortsetter!

Tekst og foto:

Helene Abendstein Kjellmo

Ola Skaalvik Elvevold

leder i
Natur og Ungdom

ALT DET GAMLE VI MED JORDEN JEVNER?

Veien til nullutslipp handler først og fremst om å bygge et nytt samfunn, ikke om å rive ned.

Den er en av de virkelig gode, gamle motsetningene i norsk politikk: vekst og arbeid versus miljø og bærekraft. Den har preget mange av de store miljøkampene i Norge. Den har splittet regjeringer og partier. Den har skapt bitterhet mellom miljøbevegelsen og fagbevegelsen. Og den er i ferd med å bli håpløst utdatert.

Klimakrisa har gjort det åpenbart for det aller meste av miljøbevegelsen at hvis vi skal bygge et nullutslippssamfunn, ja så er det ganske mye som må bygges. Når målet er null utslipp, og etter hvert null fossil energi, da er ikke energisparing alene nok. Da trenger vi å bygge CO₂-fangst-anlegg, vindturbiner, solceller, jernbane, nullutslippskjøretøyer osv. Sânt blir det arbeid til alle av.

Mange tror fortsatt at miljøbevegelsen vil alle mulige arbeidsplasser og næringer til livs. Men igjen har ting endret seg, i lys av klimakrisa. Mye av den norske fastlandsindustrien er allerede med på klimadugnad. De siste åra har det i denne sektoren vært gjort store utslippsreduksjoner, gjennom miljøkrav som har presset fram teknologiutvikling. Norsk aluminiumsindustri er i dag den reineste i verden. Denne industrien er energiintensiv, uten at det gjør den miljøfiendtlig når den baserer seg på fornybar energi. Tvert imot: Det denne næringen produserer er vi helt avhengige av for å bygge nullutslippssamfunnet. Da må vi sørge for at denne industrien får gode, forutsigbare kraftpriser som gjør at de blir i Norge. Alternativet er outsourcing til land hvor produksjonen vil basere seg på fossil energi og svake miljøkrav.

Mange næringer skal videreføres og videreutvikles. Mange må også bygges opp. Samtidig skal vi være ærlige om at noen skal og må fases ut og avvikles. I Norge handler dette først og fremst om oljeindustrien, landets største klimafurensere og bidragsyter til over 2 prosent av alle verdens klimagassutslipp. Vi klarer ikke å løse klimakrisa hvis ikke norsk oljeindustri fases ut. Klimakrisa gjør det tvingende nødvendig å begynne å sette grenser for denne næringen. Også hvis utgangspunktet er omsorg for alle dem som i dag jobber i oljeindustrien og tilknyttede næringer, gir det mening å skru ned utvinningstempoet. Når regjeringen stadig gjør det motsatte, gjør det nedturen enda brattere og mer brutal når utvinningstoppen nås.

Internasjonalt jobber fagbevegelsen for det de kaller en «just transition.» I dette ligger det at arbeideres rettigheter og velferd skal ivaretas når man gjennomfører den nødvendige næringsomstillingen for å løse klimakrisa. Store deler av fagbevegelsen rundt om i verden har skjont greia, og jobber aktivt for en just transition. I Norge er det dessverre fortsatt slik at store deler av fagbevegelsen går i skyttergravene for å forsvare solnedgangsnæringer. Solidaritetsdagen 1. mai kan være en god anledning til å revurdere strategien.

romantiske REVOLUSJONÆRE ROMANER

Aslak Sira Myhre har vært leder for Foreningen f.les og Rød Valgallianse. Nå er han daglig leder for Litteraturhuset.

STREIK av Per Sivle

I 1881 streika sagbruksarbeiderne i Drammen. Streiken endte i at en mann ble skutt og flere ble såra. Det var klassekamp av den sorten som sjelden

blir gjenfortalt i skolebøker eller Arbeidepartitaler. Men i 1891 ga Per Sivle, forfatteren som er mest kjent for novella «Berre ein hund» og dikt som «Vesle lerka» og den slags, ut den aller første norske arbeiderromanen. «Streik» er lagt til den fiktive byen Langestrand, men bygger på det som skjedde i Drammen ti år før. Jeg skal ikke påstå at det er den beste boka jeg har lest i mitt liv, men det er noe med den. Det kjennes viktig å lese den korte stubben av en roman. Jeg tror det er fordi det den skildrer framstår som sant, men samtidig glemt. Du lurar på hvorfor de aldri snakker om boka når de snakker om Sivle, hvorfor vi ikke leser den på skolen istedenfor de traurige bondefortellingene til Bjørnson, og ikke minst hvordan denne delen av historien om Norge, arbeider mot politi, geværskudd mot streik, ikke gjenfortelles lenger. Det lurte AKP (ml) på i sin tid og. Da forlaget Oktober ble stifta for å spre marxistiske klassikere, laga de også et forlag for skjønnlitteratur. De kalte det Sivle og de ga ut Streik. Finn den på bibliotek eller antikvariat og les den. Det går fort, og jeg garanterer at du har mer å fare med i neste historietime eller diskusjon.

SE HER!

Seher Aydar

Generalsekretær i
Rød Ungdom

En jeg kjenner skulle søke jobb. De fleste vennene hans hadde fått jobb. Han hadde to navn, et arabisk etternavn og et norsk mellomnavn. Han brukte først det arabiske på søknaden. Han fikk ikke noen jobb. Etter hvert hadde han søkt så mange steder at han måtte tenke nytt.

Han endret navnet. Han brukte det norske mellomnavnet. Det var fortsatt samme innhold på søknaden og den ble sendt til samme sted. Det tok ikke mange dager før han ble innkalt til intervju, og jobben var hans. Med det arabiske navnet ble søknaden kastet rett i søpla. Med det norske ble han vurdert, og funnet egnet.

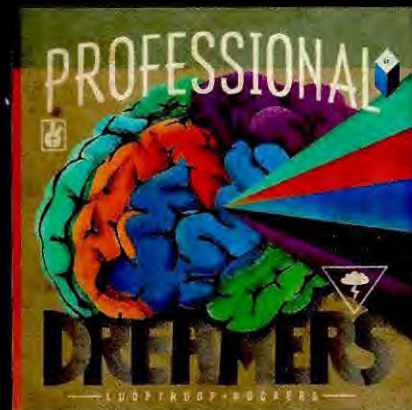
Det er allerede en utfordring å få jobb for ungdom. Mange opplever at de trenger et nettverk for å få jobb. Hvordan gjøre det mindre vanskelig? Anonyme jobbsøknader kan løse noen problemer. Kanskje ikke en løsning på selve problemet, mer en korrigerende av symptomene, men en ordning det er verdt å prøve ut for alle de som ikke får muligheten til å bli vurdert fordi navnet er «feil». Anonyme jobbsøknader vil gi noen mulighet til å bli vurdert mer på linje med kameratene sine.

www.akp.no (2024)

Musikk Med Mari

Mari Røsja er lydtekniker, rapper og sitter i redaksjonen til Rebell.

Looptroop Rockers er tilbake og leverer så det holder. Den nye skiva «Professional Dreamers» kom ut i mars og inneholder 13 knallsterke tracks. Cosmic, som har vært ute av gruppa i noen år, er også med på laget igjen, og det kan vi definitivt like. DJ Embee overgår seg selv (som alltid) på produksjonssiden, og i følge ryktene var konserten i Oslo for noen uker siden off the hook.

For de som kjøper låter på iTunes eller skal fylle på play queue kan jeg anbefale tittelsporet "Professional dreamers", "Any day", "Do feat. Gnucci Banana" og "On repeat". (Sjekk også ut syk musikkvideo på youtube!)

Det varmer mitt hjerte at Looptroop fortsatt holder seg relevante, politiske og spennende. Med et medlem og et ord i bandnavnet fra eller til.

LINDA STRANDMYR

Talsperson for

UNGDOM MOT
RETUSJERT
REKLAME

Vi ble anmeldt av reklamegiganten JCDecaux for desembers motkampanje mot julekampanjene til de store moteselskapene. Denne kampanjen kostet JCDecaux nesten 300.000 som de ønsket at vi skulle betale.

I konfliktrådet signerte vi en avtale som innebar at vi ikke får lov til å si hva vi avtalte, men jeg kan si så mye som at det lver (leder i Rød Ungdom) sa til NRK før møtet fortsatt ikke er så dumt: «Jeg er stolt av det jeg har gjort, og har ingen planer om å betale noen kjempebot. Jeg mener at retusjert reklame gjør mye mer skade enn aksjonene våre har gjort.»

Dessverre gikk ikke regninga for kampanjen vår til de som tjener mest penger på unge jenters dårlige selvtillit gjennom markedsføring av et urealistisk skjønnhetsideal. JCDecaux har nemlig avtaler som innebærer at de må levere tilbudet til sine kunder uavhengig av hva vi finner på. Derfor prøvde de å skyve regningen over på oss.

Vi har to alternativer til JCDecaux som gjør at vi kan unngå akkurat dette problemet i framtida:

- 1 Si nei til retusjert reklame i deres reklamemontere.
- 2 Merk retusjert reklame.

Med ønske om en god jul!

Bjørn Sigurd Svingen

leder i
Fellesforbundets sentrale
ungdomsutvalg

DEMOKRATITRIPP? JAVISST!

Arbeiderklassens frigjøring må være arbeiderklassens eget verk. Vi må være interessert i å kjempe for å oppnå noe, for det er ingen som har gitt oss rettigheter vi ikke har kjempet fram sjøl. Arbeidsfolk må sammen diskutere seg fram til gode visjoner og hvilken kurs utviklingen bør ta.

Dessverre har mange av oss arbeidere fryktelig dårlig sjøltillit, på vegne av vår stand. Vi er fremmedgjorte i forhold til egen klassetilhørighet og spørsmålet om makt. Det parlamentariske demokratiet gir deg muligheten til å putte en lapp i ei urne hvert andre år, og stemme på et parti som mest sannsynlig bare er marginalt forskjellig fra de andre. Broilerpolitikerne er mer interessert i å gi bort den utøvende makten de sitter på, til overnasjonale domstoler og markedsliberalistiske styresystemer og måleman, framfor å hevde demokratiets suverenitet. Slik man burde forvente av folk man har begunstiget med sin stemme i valg.

Politikere er i større og større grad yrkespolitikere, bare et fåtall har bakgrunn fra vår stand. Mange arbeidsfolk har mistet trua på dette systemet, og gidder ikke å stemme. Det gavner jo hogresia, helt klart. Men hvem kan bebreide dem? Og FrP-erne er blant de flinke til å snakke vårt språk. De snakker med oss, ikke bare om oss. Der må venstresia skjerpe seg!

Vi som er aktive tillitsvalgte fanges av strukturene. Avtaleverket former våre tanker mer enn moralen og rettferdighetssansen vår bevegelse ble bygd på. Vi glemmer å være visjonære.

Derfor er det viktig at vi iblant tør å tenke STØRRE! Mange i fagbevegelsen mener det er viktig at vi er i balanse i partsforholdet vi har med arbeidsgiverne. Det deler de med dem som tenker at nå, NÅ er vi i det perfekte vippepunktet mellom arbeid og kapital. 26-timersdag med full lønnskompensasjon? Bare glem det! Velge sjefen sjøl? Hah! Erru på demokratitripp, eller?

Javisst! Og det er ikke vanskelig å engasjere arbeidsfolk med agitasjon om forbedringer, snarere enn den defensive tankegangen om bare å bevare rettigheter. Skal vi få igjen sjøltilliten som klasse, må vi hevde vår medbestemmelsesrett i enda større omfang enn før.

Samtidig: Den sosialdemokratiske reformismen spiser sine barn. Folk har det stort sett greit i Norge, sammenlignet med andre land. Derfor er hogrekreftene og kapitalen allerede på offensiven, i Norge og våre naboland, fordi arbeidsfolk har sovnet. Sluttet å drømme om en bedre hverdag for alle. Glemte at arbeidere i andre land ikke har det særlig greit. I Colombia er det nesten større sjanse for at man blir skutt om man fagorganiserer seg, enn at man rekker å betale kontingenten.

Nei! Sier vi oss fornøgd med det, og slutter å drømme om stadig framgang for vår stand, går det gæli. Mer makt til arbeidere i alle land!

SOMMERLEIREN

UTØYA
2. - 7. AUGUST

ARBEIDER-QUIZ

- 1 Hvem skrev den kjente sangen Working Class Hero?
- 2 Hva var Thranebevegelsen?
- 3 Når blei Klassekampen dagsavis?
- 4 Hvilken politisk bevegelse brukte slagordet arbeid gjør fri?
- 5 Hvilken kvinnelig countryartist er kjent for låta Working 9 to 5?
- 6 Hvem er arbeidsminister i Norge?
- 7 Hvem har skrevet diktet Løfte, om de eiendomsløses hevn over borgerskapet?
- 8 Hvilken norsk avis het tidligere Arbeiderbladet?
- 9 Hva regnes som Norges første levedyktige fagforening?
- 10 Hvem spiller fagforeningslederén Frank Sobotka i tv-serien The Wire?
- 11 Hvilken norsk konge uttalte «Jeg er også kommunistenes konge»?
- 12 Hvilken norsk reggaeartist er aktuell med ep-en Jobber overtid?
- 13 Hva het ungdomsorganisasjonen Einar Gerhardsen var leder for 1924-1925?
- 14 Hva er gjennomsnittlig årlig industriarbeiderlønn i Norge?
- 15 Hva heter det private selskapet som nylig kom i søkelyset for en rekke brudd på Arbeidsmiljøloven?

- 1 John Lennon.
- 2 En norsk revolusjonær arbeiderbevegelse på 1800-tallet, oppkalt etter Marcus Thrane.
- 3 Avisen blei stifta i 1969, men blei dagsavis først i 1977.
- 4 Nazismen.
- 5 Dolly Parton.
- 6 Hanne Bjurstrøm.
- 7 Rudolf Nilsen.
- 8 Dagsavisen.
- 9 Oslo Grønske Fagforening, stifta i 1872 under navnet Den Typografiske Forening.
- 10 Chris Bauer.
- 11 Haakon VII.
- 12 Admiral P.
- 13 Venstre kommunistisk Ungdomsfylking.
- 14 378 573 kr.
- 15 Adecco.

Sommerleirens tema er klassekamp, skole og selvsagt valgkamp! Dette betyr at du kan lære mye om forskjellene i Norge, om sosialisme, om vårt alternativ til lekser, høre på kule konserter, lære å tagge, møte RUere fra hele landet og sist men ikke minst: Lære hvordan RU skal lage verdens beste valgkamp for Rødt!

Så avlys ferieplanene og rydd plass i kalenderen. 2. - 7. august er Utøya stedet å være!

RØDUNGDOM.NO